T094 ATĐ 6 (03) Luận A Tỳ Đạt Ma Đại Tỳ Bà Sa Q153-Căn Uẩn-Luận về Đẳng Tâm

Tạng Luận (Linh Sơn Pháp Bảo)

LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA
QUYEÅN 153

LUAÄN VEÀ ÑAÚNG TAÂM (Phaàn 3)

Hoûi: Trong naøy, theá naøo laø Töôûng, theá naøo laø Vi teá, theá naøo laø Vi vi? Ñaùp: Coù ngöôøi noùi: Khoâng voâ bieân xöù-Thöùc voâ bieân xöù laø Töôûng, Voâ sôû höõu xöù laø Vi teá, Phi töôûng phi phi töôûng xöù laø Vi vi. Coù ngöôøi noùi: Khoâng voâ bieân xöù-Thöùc voâ bieân xöù-Voâ sôû höõu xöù laø Töôûng, Phi töôûng phi phi töôûng xöù laø Vi teá, neáu taâm-taâm sôû phaùp laøm Ñaúng voâ giaùn duyeân tieán vaøo Ñònh Dieät taän thì ñoù laø Vi vi. Coù ngöôøi noùi: Phi töôûng phi phi töôûng xöù cuõng laø Töôûng, cuõng laø Vi teá, cuõng laø Vi vi. Nguyeân côù theá naøo? Bôûi vì Phi töôûng phi phi töôûng xöù coù Thöôïng-Trung-Haï, Thöôïng goïi laø Töôûng, Trung goïi laø Vi teá, Haï goïi laø Vi vi. Hoûi: Neáu cuøng moät ñòa thì coù gì sai bieät? Ñaùp: Coù ngöôøi noùi: Teân goïi töùc laø sai bieät, ñoù laø phaùp naøy goïi laø Töôûng, phaùp naøy goïi laø Vi teá, phaùp naøy goïi laø Vi vi. Coù ngöôøi noùi: Phaåm cuõng coù sai bieät, ñoù laø phaåm Thöôïng thì goïi laø Töôûng, phaåm Trung thì goïi laø Vi teá, phaåm Haï thì goïi laø Vi vi. Coù ngöôøi noùi: Luùc Töôûng-Vi teá hieän roõ ôû tröôùc maét thì coù theå tu Thaùnh ñaïo vò lai, luùc Vi vi hieän roõ ôû tröôùc maét thì khoâng tu. Coù ngöôøi noùi: Luùc Töôûng-Vi teá hieän roõ ôû tröôùc maét thì boán Nieäm truù tuøy theo moät loaïi tu ôû hieän taïi, boán loaïi tu ôû vò lai; luùc Vi vi hieän roõ ôû tröôùc maét thì Phaùp nieäm truù tu ôû hieän taïi, ba loaïi tu ôû vò lai, tröø ra Thaân nieäm truù. Coù ngöôøi noùi: Töôûng-Vi teá coù luùc ñaõ töøng ñaït ñöôïc, coù luùc chöa töøng ñaït ñöôïc; Vi vi chæ laø chöa töøng ñaït ñöôïc. Hoûi: Trong naøy döïa vaøo luaän maø phaùt sinh luaän, vì sao taâm tieán vaøo Ñònh Dieät taän bao goàm ñaõ töøng ñaït ñöôïc vaø chöa töøng ñaït ñöôïc, taâm

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 153 37

rôøi khoûi Ñònh Dieät taän chæ laø ñaõ töøng ñaït ñöôïc? Ñaùp: Bôûi vì taâm tieán vaøo Ñònh caàn nhieàu gia haïnh, söû duïng coâng löïc taùc yù cao nhaát maø khôûi leân, cho neân bao goàm ñaõ töøng ñaït ñöôïc vaø chöa töøng ñaït ñöôïc; taâm rôøi khoûi Ñònh cuøng vôùi treân traùi ngöôïc nhau, cho neân chæ coù ñaõ töøng ñaït

ñöôïc. Coù ngöôøi noùi: Bôûi vì taâm tieán vaøo Ñònh coù theå thuùc ñaåy taêng theâm ñeå phaùt khôûi ñoái vôùi Ñònh, cho neân bao goàm ñaõ töøng ñaït ñöôïc vaø chöa töøng ñaït ñöôïc; taâm rôøi khoûi Ñònh cuøng vôùi ñieàu naøy traùi ngöôïc nhau, cho neân chæ coù ñaõ töøng ñaït ñöôïc. Coù ngöôøi noùi: Bôûi vì taâm tieán vaøo Ñònh chæ laø höõu laäu, cho neân bao goàm ñaõ töøng ñaït ñöôïc vaø chöa töøng ñaït ñöôïc; taâm rôøi khoûi Ñònh bao goàm höõu laäu vaø voâ laäu, cho neân chæ coù ñaõ töøng ñaït ñöôïc. Hoûi: Trong naøy döïa vaøo luaän maø phaùt sinh luaän, vì sao taâm tieán vaøo Ñònh chæ laø höõu laäu, taâm rôøi khoûi Ñònh bao goàm höõu laäu vaø voâ laäu? Ñaùp: Taâm tieán vaøo Ñònh tuøy thuaän vôùi taâm ñoaïn cho neân chæ laø höõu laäu, bôûi vì taâm naøy khoâng vöõng beàn-khoâng maïnh meõ, khoâng coù theá löïc toàn taïi laâu daøi, khoâng laøm cho taâm khaùc khoâng giaùn ñoaïn maø khôûi leân, nhö haït gioáng hö hoaïi cho neân ñoái vôùi taâm ñoaïn laø tuøy thuaän nhaát; taâm rôøi khoûi Ñònh cuøng vôùi ñieàu naøy traùi ngöôïc nhau, cho neân bao goàm höõu laäu vaø voâ laäu. Coù ngöôøi noùi: Taâm tieán vaøo Ñònh laáy Ñònh laøm vaéng laëng, khoâng phaûi laø ñaïo voâ laäu laáy höõu vi laøm vaéng laëng, cho neân chæ laø höõu laäu. Coù ngöôøi noùi: Bôûi vì Ñònh naøy laø Ñònh theo thöù töï, thuaän theo taâm cuûa ñòa Phi töôûng phi phi töôûng khoâng giaùn ñoaïn maø khôûi leân, Thaùnh ñaïo cuoái cuøng ñeán Voâ sôû höõu xöù, cho neân taâm tieán vaøo Ñònh chæ laø höõu laäu. Hoûi: Taâm tieán vaøo Ñònh Dieät taän laø duyeân vôùi nôi naøo, taâm rôøi khoûi Ñònh Dieät taän laø duyeân vôùi nôi naøo? Ñaùp: Taâm tieán vaøo Ñònh thì duyeân vôùi Ñònh, taâm rôøi khoûi Ñònh cuõng nhö vaäy. Hoûi: Neáu taâm tieán vaøo Ñònh duyeân vôùi Ñònh, taâm rôøi khoûi Ñònh cuõng nhö vaäy, thì laøm sao khoâng theå laø luùc tieán vaøo laäp töùc rôøi ra, luùc rôøi ra laäp töùc tieán vaøo? Ñaùp: Luùc tieán vaøo Ñònh thì taâm ñôïi chôø muoán tieán vaøo, luùc rôøi khoûi Ñònh thì taâm ñôïi chôø muoán rôøi khoûi, bôûi vì taâm ñôïi chôø cho neân khoâng coù roái loaïn. Vaû laïi, taâm tieán vaøo Ñònh thì duyeân vôùi Ñònh thuoäc vò lai, taâm rôøi khoûi Ñònh thì duyeân vôùi Ñònh thuoäc quaù khöù, bôûi vì sôû duyeân cho neân cuõng khoâng coù roái loaïn.

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 153 38

Hoûi: Neáu taâm tieán vaøo Ñònh thì duyeân vôùi Ñònh thuoäc vò lai, laø duyeân vôùi bao nhieâu Ñònh thuoäc vò lai? Ñaùp: Coù ngöôøi noùi: Chæ duyeân vôùi Ñònh trong saùt-na thöù nhaát. Coù ngöôøi noùi: Cuøng duyeân vôùi thuaän theo noái tieáp nhau khôûi leân. Lôøi bình: Neân noùi taâm tieán vaøo Ñònh naøy duyeân vôùi Ñònh thuoäc vò lai, maø khoâng theå noùi laø duyeân vôùi saùt-na naøo, khoâng duyeân vôùi saùt-na naøo, bôûi vì Ñònh thuoäc vò lai coù nhieàu saùt-na, chöa coù tröôùc-sau cho neân truù xen taïp laãn nhau. Hoûi: Neáu taâm rôøi khoûi Ñònh thì duyeân vôùi Ñònh thuoäc quaù khöù, laø duyeân vôùi bao nhieâu ñònh thuoäc quaù khöù? Ñaùp: Coù ngöôøi noùi: Chæ duyeân vôùi Ñònh trong saùt-na cuoái cuøng. Coù ngöôøi noùi: Cuøng duyeân vôùi ñaõ töøng noái tieáp nhau khôûi leân. Lôøi bình: Neân noùi taâm rôøi khoûi Ñònh naøy duyeân vôùi Ñònh thuoäc quaù khöù, maø khoâng theå noùi laø duyeân vôùi saùt-na naøo, khoâng duyeân vôùi saùt-na naøo, bôûi vì Ñònh thuoäc quaù khöù coù nhieàu saùt-na cho neân truù xen taïp laãn nhau. Hoûi: Luùc tieán

vaøo Ñònh Dieät taän, dieät nhöõng taâm-taâm sôû phaùp naøo, laø quaù khöù, laø vò lai, hay laø hieän taïi? Neáu laø quaù khöù thì quaù khöù ñaõ dieät, coøn gì maø dieät? Neáu laø vò lai thì vò lai chöa ñeán, laøm sao coù theå dieät? Neáu laø hieän taïi thì hieän taïi khoâng döøng, laïi dieät theá naøo? Giaû söû khoâng phaûi laø löïc cuûa Ñònh thì cuõng töï dieät maát. Ñaùp: Neân ñöa ra caùch noùi naøy: Dieät ôû vò lai. Hoûi: Vò lai chöa ñeán thì laøm sao coù theå dieät? Ñaùp: Truù trong ñôøi hieän taïi, ngaên chaën taâm-taâm sôû phaùp ôû vò lai, khieán cho khoâng noái tieáp nhau, cho neân noùi laø Dieät. Nhö döïng coät-ñoùng cöûa-chaën ñöôøng vaøo thaønh, khoâng ñeå cho moïi ngöôøi ra vaøo, thì noùi laø tröø giaëc; ôû ñaây cuõng nhö vaäy. Coù ngöôøi noùi: Cuøng dieät caû vò lai vaø hieän taïi. Hoûi: Hieän taïi chaéc chaén khoâng döøng, laïi dieät theá naøo? Giaû söû khoâng phaûi laø löïc cuûa Ñònh thì cuõng töï dieät maát. Ñaùp: Taâm-taâm sôû phaùp cuûa ñôøi hieän taïi tröôùc ñaây, khieán cho phaùp coù duyeân noái tieáp khôûi leân maø dieät maát; taâm-taâm sôû phaùp cuûa ñôøi hieän taïi baây giôø, khoâng khieán cho phaùp coù duyeân noái tieáp khôûi leân maø dieät maát. Ñaây laø do löïc naøo? Ñoù goïi laø Ñònh Dieät. Hoûi: Luùc rôøi khoûi Ñònh Dieät taän, nhöõng taâm-taâm sôû phaùp naøo hieän roõ ôû tröôùc maét? Ñaùp: Coù ngöôøi ñöa ra caùch noùi naøy: Taâm-taâm sôû phaùp cuûa ñôøi vò lai döøng laïi maø tröôùc ñaây ñaõ ngaên chaën, nay hieän roõ ôû tröôùc maét.

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 153 39

Coù Sö khaùc noùi: Taâm-taâm sôû phaùp coøn laïi cuûa ñôøi vò lai nay hieän roõ ôû tröôùc maét, truù vaøo phaùp khoâng sinh maø tröôùc ñaây ñaõ ngaên chaën, khoâng coù theå tieáp tuïc khôûi leân. Lôøi bình: Neân noùi laø taâm-taâm sôû phaùp cuûa ñôøi vò lai khôûi leân, maø khoâng theå noùi laø khôûi leân nhöõng gì, khoâng khôûi leân nhöõng gì, bôûi vì ñôøi vò lai coù nhieàu saùt-na, chöa coù tröôùc sau cho neân truù xen taïp laãn nhau. Hoûi: Ñònh Dieät taän coù ñaït ñöôïc ôû quaù khöù, tu ôû vò lai chaêng? Ñaùp: Coù ngöôøi noùi: Ñònh naøy khoâng coù ñaït ñöôïc ôû quaù khöù vaø tu ôû vò lai, nhö Thieân nhaõn-Thieân nhó. Neáu ñöa ra caùch noùi naøy: Khoâng coù ñaït ñöôïc ôû quaù khöù vaø tu ôû vò lai, thì ñieàu aáy noùi chaéc chaén saùt-na thöù nhaát chæ thaønh töïu Ñònh thuoäc hieän taïi, nhöõng saùt-na khaùc thaønh töïu quaù khöù-hieän taïi, rôøi khoûi Ñònh naøy roài chæ thaønh töïu quaù khöù. Coù ngöôøi noùi: Ñònh naøy coù ñaït ñöôïc ôû quaù khöù vaø tu ôû vò lai, nhö Tha taâm trí-Tuùc truù tuøy nieäm trí… Neáu ñöa ra caùch noùi naøy: Coù ñaït ñöôïc ôû quaù khöù vaø tu ôû vò lai, thì ñieàu aáy noùi chaéc chaén saùt-na thöù nhaát thaønh töïu Ñònh thuoäc vò lai-hieän taïi, nhöõng saùt-na khaùc thaønh töïu ba ñôøi, rôøi khoûi Ñònh naøy roài thaønh töïu quaù khöù-vò lai. Noùi nhö vaäy thì phaûi nhö caùch noùi thöù nhaát. Neáu noùi laø Ñònh naøy coù ñaït ñöôïc ôû quaù khöù vaø tu ôû vò lai, thì luùc lui suït Ñònh naøy roài sau laïi khôûi leân, phaûi noùi laø trôû laïi ñaït ñöôïc phaùp maø tröôùc ñaây ñaõ ñaït ñöôïc, nhöng thaät söï luùc Ñònh naøy lui suït roài laïi khôûi leân, goïi laø ñaït ñöôïc Ñònh chöa töøng ñaït ñöôïc. Nhö khoâng phaïm toäi naëng maø trôû veà nhaø, sau laïi xuaát gia goïi laø ñaït ñöôïc giôùi chöa töøng ñaït ñöôïc; ñieàu aáy cuõng nhö vaäy. Hoûi: Ñònh Dieät taän naøy ôû nôi naøo khôûi leân? Ñaùp: ÔÛ coõi Duïc-Saéc chöù khoâng phaûi laø coõi Voâ saéc. Neáu ban ñaàu khôûi

leân thì chæ ôû coõi Duïc. Neáu ôû ñaây khôûi leân roài lui suït ñoái vôùi Ñònh naøy, maïng chung sinh ôû trong coõi Saéc, thì do löïc luyeän taäp thaønh thuïc laïi coù theå hieän khôûi, nôi khaùc thì khoâng coù theå. Vì sao bieát nhö vaäy? Bôûi vì nhö trong kinh noùi: “Toân giaû Xaù-lôïi-töû noùi vôùi chuùng Tyø kheo raèng: Neáu Tyø kheo naøo ñaày ñuû Giôùi-Ñònh-Tueä, coù theå thöôøng xuyeân vaøo-ra Ñònh dieät Töôûng-Thoï, ngöôøi aáy ñoái vôùi phaùp hieän taïi vaø luùc saép cheát, neáu khoâng theå naøo hieåu ñöôïc Thaùnh chæ cuûa Nhö Lai, maïng chung vöôït qua coõi trôøi Ñoaøn Thöïc, sinh vaøo trong coõi trôøi YÙ Thaønh Thaân, ôû ñoù laïi coù theå thöôøng xuyeân vaøo-ra Ñònh dieät Töôûng-Thoï, thì ñieàu naøy laø coù, caàn phaûi bieát nhö thaät. Luùc aáy Tyø kheo OÂ-ñaø-di, ngoài ôû trong hoäi aáy, noùi

vôùi Toân giaû Xaù-lôïi-töû raèng: Tyø kheo aáy sinh vaøo coõi trôøi YÙ Thaønh Thaân, coù theå thöôøng xuyeân vaøo-ra Ñònh dieät Töôûng-Thoï, ñieàu naøy laø khoâng coù. Laàn thöù hai-thöù ba cuõng noùi nhö vaäy.” Hoûi: Vì sao Tyø kheo OÂ-ñaø-di nhieàu laàn noùi ngöôïc laïi vôùi Toân giaû Xaù-lôïi-töû? Ñaùp: Vò aáy ñaõ nghi ngôø khoâng phaûi laø khoâng coù xöù sôû. Vò aáy daáy leân nghó raèng: Ñaït ñöôïc Ñònh naøy thì chaéc chaén ñaõ lìa nhieãm cuûa Voâ sôû höõu xöù, maïng chung phaûi sinh ñeán Phi töôûng phi phi töôûng xöù, ôû nôi aáy chaéc chaén khoâng coù lyù naøo khôûi leân Ñònh naøy. Vaû laïi, vò aáy khoâng hieåu yù cuûa Xaù-lôïi-töû, vì vaäy nhieàu laàn noùi ngöôïc laïi ngay tröôùc maët. Hoûi: Xaù-lôïi-töû coù yù gì, Tyø kheo aáy vì sao khoâng hieåu? Ñaùp: Xaù-lôïi-töû noùi ngöôøi sinh ôû coõi Saéc, OÂ-ñaø-di noùi ngöôøi sinh ôû coõi Voâ saéc; Xaù-lôïi-töû noùi ngöôøi lui suït, OÂ-ñaø-di noùi ngöôøi khoâng lui suït. Vì vaäy khoâng hieåu yù cho neân ba laàn noùi ngöôïc laïi. Hoûi: Vì sao Toân giaû khoâng khai ngoä cho vò aáy, maø khieán cho nhieàu laàn noùi ngöôïc laïi? Ñaùp: Toân giaû nghó raèng: Ai coù theå khai ngoä cho ngöôøi ngu si chaáp mình laø ñuùng nhö vaäy? Coù ngöôøi noùi: Toân giaû nghó laø muoán khai ngoä, nhöng bôûi vì nhieàu laàn noùi ngöôïc laïi cho neân yù nghó aáy lieàn döøng laïi. Nhö kinh Tieãn Duï noùi: “Coù raát nhieàu Tyø kheo taêng thöôïng maïn, ôû tröôùc Ñöùc Phaät ñeàu töï ca ngôïi veà mình: Ñôøi soáng cuûa toâi ñaõ heát… Luùc aáy Ñöùc Phaät muoán vì hoï noùi veà phaùp ñoaïn tröø Ngaõ maïn, nhöng bôûi vì caùc Tyø kheo töï ca ngôïi veà mình khoâng ngôùt, cho neân taâm aáy lieàn döøng laïi.” Ñöùc Theá Toân ñaày ñuû Ñaïi Bi duyeân vôùi taát caû, haõy coøn döøng laïi taâm noùi phaùp ñoái vôùi ngöôøi Ngaõ maïn, höôùng laø Toân giaû Xaù-lôïi-töû hay sao? Coù ngöôøi noùi: Toân giaû daáy leân yù nghó nhö vaäy: “Söï vieäc ñaõ luaän baøn naøy chaéc chaén nghe töø Ñöùc Phaät, Ñöùc Phaät seõ vì ñieàu naøy maø quôû traùch OÂ-ñaø-di vaø A-nan-ñaø, seõ laøm cho lôøi khuyeân nhuû naøy traûi qua ngaøn naêm, khieán cho ngöôøi khoâng coù trí khoâng daùm laøm traùi nhöõng ñieàu maø ngöôøi trí ñaõ noùi. Toân giaû laïi nghó: Tyø kheo nhö vaäy ôû trong Ñaïi chuùng nhieàu laàn noùi ngöôïc laïi vôùi mình roài, khoâng coù ngöôøi cuøng chung phaïm haïnh naøo tuøy hyû vôùi ñieàu mình ñaõ noùi, nay phaûi ñeán nôi Ñöùc Phaät ñeå quyeát ñònh roõ raøng söï vieäc naøy. Nghó roài ngay laäp töùc ñi ñeán nôi Ñöùc Phaät, ñaàu laïy saùt hai chaân Ñöùc Phaät xong lui veà ngoài moät phía, noùi vôùi chuùng Tyø kheo raèng: Neáu Tyø

kheo naøo ñaày ñuû Giôùi-Ñònh-Tueä... Luùc aáy OÂ-ñaø-di cuõng ôû trong hoäi aáy, laïi ñöa ra lôøi noùi ngöôïc laïi nhö tröôùc. Luùc baáy giôø Toân giaû daáy leân yù nghó nhö vaäy: Tyø kheo aáy coá tình ôû tröôùc

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 153 41

ñaáng Ñaïi Sö noùi traùi laïi vôùi ñieàu mình noùi, laïi khoâng coù Tyø kheo cuøng chung phaïm haïnh naøo ca ngôïi taùn thöôûng ñoái vôùi mình, mình vaøo luùc naøy chæ caàn im laëng. Luùc aáy Xaù-lôïi-töû lieàn ñöùng im laëng. Luùc baáy giôø Ñöùc Phaät baûo vôùi OÂ-ñaø-di raèng: OÂng cho raèng nhö theá naøo laø coõi trôøi YÙ Thaønh Thaân, leõ naøo khoâng phaûi laø muoán noùi ñeán Phi töôûng phi phi töôûng xöù hay sao? Tyø kheo aáy thöa raèng: Ñuùng nhö vaäy. Ñöùc Theá Toân baûo raèng: OÂng laø ngöôøi ngu, ñui muø khoâng coù Tueä nhaõn, laøm sao cuøng vôùi haøng Tyø kheo Thöôïng toïa luaän baøn veà A-tyø-ñaït-ma raát saâu xa ñöôïc? Ñöùc Phaät vaøo luùc baáy giôø quôû traùch ngay tröôùc maët OÂ-ñaø-di roài, laïi quôû traùch Tyø kheo A-nan-ñaø raèng: OÂng thaáy ngöôøi ngu xuùc phaïm laøm phieàn haøng Thöôïng toïa, vì sao boû qua maø khoâng heà chæ trích ngaên chaën? Luùc baáy giôø Ñöùc Theá Toân quôû traùch nhö vaäy roài, lieàn ñi vaøo tònh thaát maø an truù vaéng laëng. Hoûi: Bôûi vì OÂ-ñaø-di coù loãi cho neân Ñöùc Theá Toân quôû traùch, Tyø kheo A-nan-ñaø coù loãi gì maø bò quôû traùch? Ñaùp: OÂ-ñaø-di laø ñeä töû cuøng ôû chung vôùi A-nan-ñaø, cho neân Ñöùc Phaät quôû traùch vì khoâng kheùo daïy doã. Laïi nöõa, OÂ-ñaø-di laø ñoà chuùng thuoäc veà A-nan-ñaø, cho neân Ñöùc Phaät quôû traùch vò aáy veà söï chæ baøy khoâng ñuùng nhö phaùp. Laïi nöõa, Toân giaû A-nan-ñaø laø ñoà chuùng thuoäc veà Ñöùc Phaät, cho neân Ñöùc Phaät quôû traùch raèng: Sao oâng khoâng bieát ngöôøi naøo noùi ñuùng nhö phaùp, ngöôøi naøo noùi khoâng ñuùng nhö phaùp? Laïi nöõa, nhöõng Ñoái Phaùp(A-tyø-ñaït-ma) ñaõ noùi raát saâu xa, khoâng phaûi laø söï nhaän bieát cuûa nhieàu ngöôøi, chæ tröø ra Ñöùc Phaät vaø Xaù-lôïi-töû, A-nan cuõng duøng löïc Ña vaên maø nhaän bieát, cho neân Ñöùc Phaät quôû traùch raèng: OÂng nhaän bieát nghóa naøy sao khoâng ca ngôïi taùn thöôûng ñieàu maø haøng Thöôïng toïa ñaõ noùi ñeå thaâu nhieáp tieáp nhaän baïn beø hoïc phaùp? Bôûi vì nhöõng duyeân naøy, cho neân Ñöùc Phaät quôû traùch. Bôûi vì nghóa naøy cho neân bieát Ñònh Dieät taän ban ñaàu khôûi leân ôû coõi Duïc, lui suït sinh ôû coõi Saéc laïi coù theå hieän roõ tröôùc maét, nôi khaùc thì khoâng coù theå khôûi leân ñöôïc. Hoûi: Vì sao sinh trong coõi Saéc, coù theå ban ñaàu khôûi leân laø Tónh löï vaø Voâ saéc maø khoâng phaûi laø Ñònh Dieät taän? Ñaùp: Tónh löï do ba duyeân cho neân ban ñaàu khôûi leân: 1. Do löïc cuûa nhaân. 2. Do löïc cuûa nghieäp. 3. Do löïc cuûa phaùp voán nhö vaäy. Do löïc cuûa nhaân, nghóa laø bôûi vì ôû ñôøi khaùc ñaõ töøng tieáp caän khôûi

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 153 42

leân Dieät thuoäc Tónh löï naøy. Do löïc cuûa nghieäp, nghóa laø bôûi vì ñòa aáy thuaän theo nghieäp quyeát ñònh nhaän laáy, ñaõ taïo taùc-taêng tröôûng saép mang laïi quaû. Do löïc cuûa phaùp voán nhö vaäy, nghóa laø bôûi vì luùc theá giôùi huûy hoaïi thì höõu tình ôû ñòa döôùi nhaát ñònh phaûi sinh leân ñòa treân. Voâ saéc do hai

duyeân cho neân ban ñaàu khôûi leân: 1. Do löïc cuûa nhaân; 2. Do löïc cuûa nghieäp. Do löïc cuûa nhaân, nghóa laø bôûi vì trong ñôøi khaùc ñaõ töøng tieáp caän khôûi leân Dieät thuoäc Voâ saéc naøy. Do löïc cuûa nghieäp, nghóa laø bôûi vì ñòa aáy thuaän theo nghieäp quyeát ñònh nhaän laáy, ñaõ taïo taùc-taêng tröôûng saép mang laïi quaû. Khoâng do löïc cuûa phaùp voán nhö vaäy, bôûi vì Tónh löï thöù tö trôû leân khoâng coù tai hoïa do theá giôùi huûy hoaïi. Ñònh Dieät taän do moät duyeân cho neân ban ñaàu khôûi leân, ñoù laø do löïc cuûa thuyeát giaûng, bôûi vì chæ trong coõi Duïc coù Ñöùc Phaät thuyeát giaûng, cho neân coù theå khôûi leân hieän roõ tröôùc maét. Khoâng do löïc cuûa nhaân, bôûi vì trong ñôøi khaùc chöa töøng khôûi leân Dieät cuûa Ñònh Dieät taän naøy. Khoâng do löïc cuûa nghieäp, bôûi vì taùnh cuûa Ñònh naøy khoâng phaûi laø thuoäc veà nghieäp. Khoâng do löïc cuûa phaùp voán nhö vaäy, bôûi vì trong Voâ saéc khoâng coù tai hoïa do theá giôùi huûy hoaïi. Hoûi: Vì sao sinh ôû coõi Duïc-Saéc coù theå khôûi leân Ñònh Dieät taän, chöù khoâng phaûi laø coõi Voâ saéc? Ñaùp: Maïng caên döïa vaøo hai phaùp maø chuyeån: 1. Saéc. 2.Taâm. Ñònh naøy khoâng coù ñoaïn taâm vaø khôûi taâm, cho neân sinh ôû coõi Duïc- Saéc luùc khôûi leân Ñònh naøy, taâm tuy ñoaïn nhöng Maïng caên döïa vaøo saéc maø chuyeån; sinh ôû coõi Voâ saéc, saéc tuy ñoaïn nhöng Maïng caên döïa vaøo taâm maø chuyeån. Neáu sinh ôû coõi Voâ saéc khôûi leân Ñònh naøy, saéc-taâm ñeàu khoâng coù, Maïng caên khoâng coù nôi nöông töïa cho neân seõ ñoaïn, thì phaûi goïi laø cheát chöù khoâng phaûi laø tieán vaøo Ñònh. Vì vaäy cho neân sinh ôû coõi Voâ saéc khoâng khôûi leân. Hoûi: Lui suït Ñònh naøy roài maïng chung coù sinh ôû ba Voâ saéc döôùi hay khoâng? Ñaùp: Coù ngöôøi noùi: Khoâng sinh. Nguyeân côù theá naøo? Bôûi vì lui suït Ñònh naøy roài coù theå sinh ôû hai nôi: 1. Nôi coù theå khôûi leân Ñònh naøy. 2. Nôi nhaän laáy dò thuïc cuûa Ñònh naøy. Coõi Saéc tuy khoâng phaûi laø nôi nhaän laáy dò thuïc cuûa Ñònh naøy, maø

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 153 43

chính laø nôi coù theå khôûi leân Ñònh naøy; Phi töôûng phi phi töôûng xöù tuy khoâng phaûi laø nôi coù theå khôûi leân Ñònh naøy, maø laø nôi nhaän laáy dò thuïc cuûa Ñònh naøy. Bôûi vì ba Voâ saéc döôùi caû hai söï vieäc ñeàu khoâng coù, cho neân lui suït Ñònh naøy thì khoâng coù theå sinh ôû nôi aáy. Coù ngöôøi noùi: Cuõng sinh, nhöng sinh ôû nôi aáy khoâng goïi laø Thaân chöùng vaø Caâu giaûi thoaùt. Neáu ñöa ra caùch noùi naøy thì deã daøng hieåu ñöôïc caùch noùi trong Tyø-moäc-sai-la, nhö noùi: “Thaân chöùng ñoái vôùi Tònh thì boán Ñònh Voâ saéc, hoaëc laø thaønh töïu moät, hoaëc laø thaønh töïu boán. Theá naøo laø moät? Ñoù laø sinh ôû Phi töôûng phi phi töôûng xöù. Theá naøo laø boán? Ñoù laø sinh ôû coõi Duïc-Saéc. Nhö Thaân chöùng, Caâu giaûi thoaùt cuõng nhö vaäy. Ba Voâ saéc döôùi, chaéc chaén khoâng thaønh töïu Ñònh Dieät taän, cho neân khoâng coù ñöôïc hai teân goïi.” Lôøi bình: Neân bieát trong naøy thì caùch noùi thöù nhaát laø hôïp lyù. Hoûi: Truù trong Ñònh Dieät taän coù theå traûi qua thôøi gian bao laâu? Ñaùp: Ñaïi chuûng caùc caên cuûa höõu tình coõi Duïc nhôø vaøo Ñoaøn thöïc maø toàn taïi, neáu ôû laâu trong Ñònh thì luùc ôû trong Ñònh tuy thaân khoâng coù toån haïi, nhöng luùc rôøi khoûi Ñònh thì thaân seõ huûy hoaïi phaân taùn, cho neân truù trong Ñònh naøy chæ thích

hôïp vôùi thôøi gian ngaén, laâu nhaát khoâng coù theå vöôït quaù baûy ngaøy ñeâm, bôûi vì Ñoaøn thöïc khoâng coøn. Vì sao bieát nhö vaäy? Bôûi vì töøng nghe ôû trong moät Giaø-lam Taêng, coù moät Tyø kheo ñaït ñöôïc Ñònh Dieät taän, giôø aên saép ñeán, khoaùc y böng baùt ñi ñeán trong nhaø aên. Hoâm aáy ñaùnh kieàn-chuøy hôi muoän, Tyø kheo aáy bôûi vì thöôøng xuyeân chòu khoù, cho neân daáy leân yù nghó naøy: Sao mình ñeå cho thôøi gian troâi qua voâ ích, luùc naøy khoâng tu phaùp thieän thì khoâng nhìn thaáy ñôøi sau. Ngay luùc aáy laäp theä nguyeän tieán vaøo Ñònh Dieät taän, cho ñeán luùc ñaùnh kieàn-chuøy seõ rôøi khoûi Ñònh. Luùc aáy Giaø-lam Taêng coù söï vieäc khoù khaên xaûy ra, caùc Tyø kheo ñeàu phaân taùn ñi ñeán nôi khaùc. Traûi qua ba thaùng söï vieäc khoù khaên môùi giaûi quyeát ñöôïc, Tyø kheo trôû veà tuï hoäi trong Giaø- lam Taêng, vöøa môùi ñaùnh kieàn-chuøy, thì Tyø kheo aáy töø trong Ñònh maø ra ngoaøi lieàn maïng chung. Laïi coù Tyø kheo ñaït ñöôïc Ñònh Dieät taän, maø thöôøng ñi khaát thöïc, vaøo buoåi saùng khoaùc y böng baùt saép ñi ñeán thoân laøng, gaëp luùc trôøi möa to sôï raèng laøm hoûng maøu saéc cuûa chieác y, cho neân döøng laïi moät luùc, lieàn daáy leân yù nghó naøy: Sao mình ñeå cho thôøi gian troâi qua voâ ích, luùc naøy khoâng tu phaùp thieän thì khoâng nhìn thaáy ñôøi sau. Ngay luùc aáy laäp theä nguyeän tieán vaøo Ñònh Dieät taän, cho ñeán luùc möa taïnh seõ rôøi khoûi Ñònh. Coù ngöôøi noùi: Luùc baáy giôø trôøi möa traûi qua nöûa thaùng. Coù ngöôøi noùi: Moät thaùng troâi qua trôøi môùi taïnh möa. Tyø kheo aáy töø trong Ñònh maø ra

ngoaøi lieàn maïng chung. Vì vaäy cho neân bieát sinh ôû coõi Duïc, neáu ôû laâu trong Ñònh thì luùc ôû trong Ñònh tuy thaân khoâng coù toån haïi, nhöng luùc rôøi khoûi Ñònh thì thaân seõ huûy hoaïi phaân taùn, cho neân truù trong Ñònh naøy chæ thích hôïp vôùi thôøi gian ngaén, laâu nhaát khoâng coù theå vöôït quaù baûy ngaøy ñeâm. Ñaïi chuûng caùc caên cuûa höõu tình coõi Saéc khoâng nhôø vaøo Ñoaøn thöïc maø duy trì, cho neân truù trong Ñònh naøy hoaëc traûi qua nöûa kieáp, hoaëc traûi qua moät kieáp, hoaëc laø hôn soá löôïng naøy. Hoûi: Neáu coù Tyø kheo khoâng laäp theä nguyeän tieán vaøo Ñònh Dieät taän, thì laøm sao seõ rôøi khoûi Ñònh? Ñaùp: Phaùp voán nhö vaäy tuøy theo maø rôøi khoûi Ñònh, nhö Ñònh coù taâm. Vaû laïi, Tyø kheo aáy hoaëc laø caàn phaûi aên uoáng, hoaëc laø caàn phaûi veä sinh, bôûi vì ôû trong Ñònh aáy tuy khoâng bò toån haïi, nhöng rôøi khoûi Ñònh thì daãn ñeán tai hoïa. Bôûi vì nhöõng nhaân duyeân naøy, cho neân chaéc chaén phaûi rôøi khoûi Ñònh. Hoûi: Dò sinh coù theå tieán vaøo Ñònh Dieät taän hay khoâng? Ñaùp: Toân giaû Theá Höõu noùi: “Khoâng coù theå tieán vaøo, bôûi vì trong kinh noùi laø Ñònh cuûa Thaùnh giaû. Neáu dò sinh coù theå tieán vaøo thì cuõng phaûi goïi laø Ñònh cuûa dò sinh.” Coù ngöôøi noùi: Dò sinh chaéc chaén vui thích ñòa treân maø lìa nhieãm cuûa ñòa döôùi, nhö loaøi saâu ño thích boø leân cao; bôûi vì Phi töôûng phi phi töôûng xöù khoâng coù ñòa treân ñeå coù theå vui thích, cho neân caùc dò sinh khoâng coù theå lìa nhieãm cuûa ñòa aáy. Neáu khoâng lìa nhieãm do kieán maø ñoaïn cuûa ñòa aáy, thì chaéc chaén khoâng coù ai coù theå tieán vaøo Ñònh Dieät taän, cho neân caùc dò sinh khoâng coù theå tieán vaøo Ñònh naøy. Coù ngöôøi noùi:

Dò sinh tieán vaøo Ñònh nhö vaäy nhö vaäy, thì thaân taâm yeân oån vaéng laëng nhö vaäy nhö vaäy, do yeân oån vaéng laëng cho neân gia haïnh töø töø keùo daøi, vì vaäy khoâng coù theå tieán vaøo Ñònh Dieät taän. Ñaïi ñöùc noùi raèng: “Dò sinh khoâng coù theå tieán vaøo Ñònh Dieät taän, bôûi vì caùc dò sinh tieán vaøo Ñònh nhö vaäy nhö vaäy, thì Ngaõ kieán beàn chaëc nhö vaäy nhö vaäy, sôï dieät maát giôùi haïn maø khôûi leân Töôûng veà hoá saâu, vì vaäy khoâng coù theå tieán vaøo Ñònh Dieät taän. Hoûi: Boà-taùt coù tieán vaøo Ñònh Dieät taän hay khoâng? Ñaùp: Toân giaû Theá Höõu noùi: “Khoâng coù theå tieán vaøo, bôûi vì trong kinh noùi laø Ñònh cuûa Thaùnh giaû. Neáu Boà-taùt coù theå tieán vaøo thì cuõng phaûi goïi laø Ñònh cuûa dò sinh.” Coù ngöôøi noùi: Boà-taùt chaéc chaén vui thích ñòa treân maø lìa nhieãm cuûa ñòa döôùi, nhö loaøi saâu ño thích boø leân cao… Noùi roäng ra nhö tröôùc.

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 153 45

Coù ngöôøi noùi: Boà-taùt coù theå tieán vaøo Ñònh naøy, bôûi vì caùc Boà-taùt caàu mong Nhaát Thieát Trí, ñeàu tìm caàu ôû taát caû moïi nôi. Neáu nhö sôï haõi khoâng coù theå tieán vaøo Ñònh naøy thì sao goïi laø tìm caàu khaép taát caû moïi nôi? Ñaïi ñöùc noùi raèng: “Boà-taùt khoâng coù theå tieán vaøo Ñònh Dieät taän, bôûi vì caùc Boà-taùt tuy ñeø beïp Ngaõ kieán, khoâng sôï dieät maát giôùi haïn, khoâng khôûi leân Töôûng veà hoá saâu, maø muoán tu nhieàu veà Baùt-nhaõ, cho neân taâm khoâng thích tieán vaøo ñoái vôùi Ñònh Dieät taän. Bôûi vì khoâng laøm cho Baùt- nhaõ coù ñoaïn döùt-coù ngaên caùch, cho neân tuy coù naêng löïc maø khoâng laäp töùc tieán vaøo. Ñaây laø noùi veà Boà-taùt chöa tieán vaøo phaàn vò Thaùnh giaû.” Hoûi: Ñaõ bieát Boà-taùt trong Chuùng ñoàng phaàn tröôùc chöa töøng khôûi leân Ñònh Dieät taän, trong Chuùng ñoàng phaàn sau thì tröôùc tieân laø khôûi leân Ñònh Dieät taän, sau môùi chöùng Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Boà-ñeà; hay laø tröôùc tieân chöùng Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Boà-ñeà, sau môùi khôûi leân Ñònh Dieät taän? Neáu tröôùc tieân khôûi leân Ñònh Dieät taän, thì taïi sao goïi laø khoâng khôûi leân yù thích? Taïi sao khoâng phaûi laø khôûi leân taâm khoâng Ñoàng phaàn? Taïi sao goïi laø saùt-na thuoäc ba möôi boán taâm ñaït ñöôïc Nhaát Thieát Trí? Neáu tröôùc tieân chöùng Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Boà-ñeà, thì taïi sao Boà-taùt goïi laø ngöôøi Hoïc ñaày ñuû? Taïi sao luùc ñaït ñöôïc Taän trí thì goïi laø kheùo hoaøn thaønh nhöõng vieäc laøm? Taïi sao Taän trí khôûi leân roài goïi laø Caâu giaûi thoaùt? Ñaùp: Caùc Sö nöôùc ngoaøi ñöa ra caùch noùi nhö vaäy: “Taát caû Boà-taùt tröôùc tieân khôûi leân Ñònh Dieät taän, sau môùi chöùng Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Boà-ñeà.” Hoûi: Taïi sao goïi laø khoâng khôûi leân yù thích? Ñaùp: Ñoù laø noùi ñeán taát caû Boà-taùt tröôùc tieân lìa nhieãm cuûa Voâ sôû höõu xöù, khôûi leân yù thích quyeát ñònh nhö vaäy: Mình seõ khoâng rôøi khoûi choã ngoài, döïa vaøo Tónh löï thöù tö tieán vaøo Chaùnh taùnh ly sinh, ñaït ñöôïc quaû Baát hoaøn khôûi leân Ñònh Dieät taän, chöùng ñöôïc Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Boà-ñeà. Nhö ñaõ tö duy, sau ñoù ñeàu chöùng ñöôïc. Vì vaäy cho neân noùi laø khoâng khôûi leân yù thích. Hoûi: Taïi sao khoâng phaûi laø khôûi leân taâm khoâng Ñoàng phaàn? Ñaùp: Hoï noùi ai noùi raèng Boà-taùt khoâng khôûi leân taâm khoâng Ñoàng phaàn? Nhöng Boà-taùt coù taâm khoâng Ñoàng phaàn, giaû söû coù noùi lôøi naøy thì cuõng khoâng traùi vôùi lyù, bôûi vì khoâng

traùi vôùi yù thích ban ñaàu ñaõ laäp ra. Hoûi: Taïi sao noùi laø saùt-na thuoäc ba möôi boán taâm ñaït ñöôïc Nhaát Thieát Trí? Ñaùp: Hoï noùi ñaây laø döïa vaøo taâm voâ laäu maø noùi, khoâng luaän veà taâm

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 153 46

vaøo-ra Ñònh Dieät taän. Sö Tyø-baø-sa cuûa nöôùc Ca-thaáp-di-la noùi: “Taát caû Boà-taùt tröôùc tieân chöùng Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Boà-ñeà, sau môùi khôûi leân Ñònh Dieät taän.” Hoûi: Taïi sao Boà-taùt goïi laø ngöôøi Hoïc ñaày ñuû? Ñaùp: Ñaây laø döïa vaøo caên ñaày ñuû-quaû ñaày ñuû maø noùi, khoâng noùi ñeán Ñònh ñaày ñuû, thì coù gì sai? Hoûi: Taïi sao luùc ñaït ñöôïc Taän trí thì goïi laø kheùo hoaøn thaønh nhöõng vieäc laøm? Ñaùp: Giaûi thoaùt chöôùng ngaïi. Coù ngöôøi noùi: Bôûi vì ñòa döôùi khoâng coù trí laøm Theå. Coù ngöôøi noùi: Ñoái vôùi Ñònh khoâng ñöôïc töï taïi laøm Theå. Coù ngöôøi noùi: Caùc Ñònh khoâng ñaït ñöôïc laøm Theå. Neáu noùi bôûi vì ñòa döôùi khoâng coù trí laøm Theå, thì luùc Ñöùc Theá Toân ñaït ñöôïc Taän trí ñaõ ñoaïn taát caû khoâng coù trí, ñaõ sinh ra trí ñoái trò vôùi khoâng coù trí. Vì vaäy cho neân goïi laø ñoaïn tröø trôû ngaïi ñeán giaûi thoaùt. Neáu noùi ñoái vôùi Ñònh khoâng ñöôïc töï taïi laøm Theå, thì ñoù laø noùi luùc Ñöùc Theá Toân ñaït ñöôïc Taän trí ñoái vôùi taát caû Tónh löï-Giaûi thoaùt-Ñaúng trì-Ñaúng chí, hoaëc laø tieán vaøo-hoaëc laø rôøi ra ñeàu ñöôïc töï taïi. Vì vaäy cho neân goïi laø ñoaïn tröø trôû ngaïi ñeán giaûi thoaùt. Neáu noùi caùc Ñònh khoâng ñaït ñöôïc laøm Theå, thì ñoù laø noùi luùc Ñöùc Theá Toân ñaït ñöôïc Taän trí, ñaõ ñaït ñöôïc taát caû Tónh löï-Giaûi thoaùt-Ñaúng trì-Ñaúng chí. Vì vaäy cho neân goïi laø ñoaïn tröø trôû ngaïi ñeán giaûi thoaùt. Vì vaäy cho neân coù theå noùi laø kheùo hoaøn thaønh nhöõng vieäc laøm. Hoûi: Taïi sao Taän trí khôûi leân roài goïi laø Caâu giaûi thoaùt? Ñaùp: Bôûi vì ñaõ ñaït ñöôïc taâm tieán vaøo-rôøi ra Ñònh aáy, cho neân goïi laø Caâu giaûi thoaùt, chöù khoâng phaûi laø ñaït ñöôïc Theå cuûa Ñònh. Bôûi vì lyù naøy cho neân goïi laø lìa nhieãm ñaït ñöôïc, veà sau khoâng nhôø vaøo gia haïnh maø khôûi leân. Vì vaäy Boà-taùt trong saùt-na thuoäc ba möôi boán taâm chöùng ñöôïc Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Boà-ñeà. Hoûi: Taïi sao goïi laø saùt-na thuoäc ba möôi boán taâm? Ñaùp: Nghóa laø Boà-taùt tröôùc ñoù lìa nhieãm cuûa Voâ sôû höõu xöù, sau ñoù döïa vaøo Tónh löï thöù tö tieán vaøo Chaùnh taùnh ly sinh. ÔÛ trong Kieán ñaïo coù saùt-na thuoäc möôøi laêm taâm, luùc Ñaïo loaïi trí laø thöù möôøi saùu, ngay luùc naøy goïi laø ñoaïn gia haïnh cuûa Höõu Ñaûnh. Lìa nhieãm cuûa Phi töôûng phi phi töôûng xöù, laïi coù chín ñaïo voâ giaùn-chín ñaïo giaûi thoaùt, thì goïi laø saùt- na thuoäc ba möôi boán taâm. Boà-taùt döïa vaøo ba möôi boán taâm naøy chöùng ñöôïc Voâ thöôïng Giaùc. Nhö trong kinh noùi: “OÂ-ba-saùch-ca Tyø-xaù-khö, ñi ñeán choã Tyø kheo

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 153 47

ni Ñaït-ma-traàn-na, hoûi raèng: Thöa Thaùnh giaû, caùc vò Tyø kheo vôùi yù nieäm naøo neân noùi laø tieán vaøo Ñònh Dieät taän? Tyø kheo Ni noùi vôùi Tyø-xaù-khö raèng: Caùc vò Tyø kheo luùc tieán vaøo Ñònh Dieät taän, hoaøn toaøn khoâng nghó raèng mình ñang tieán vaøo Ñònh Dieät taän, hoaëc laø seõ tieán vaøo. Nhöng bôûi vì

luùc tröôùc ñaây ñieàu hoøa luyeän taâm, cho neân taâm chuyeån ñoåi vi teá tuøy thuaän maø tieán vaøo.” Hoûi: Luùc saép tieán vaøo Ñònh Dieät taän, tröôùc tieân traûi giöôøng daây (thaèng saøng), tieáp ñeán röûa chaân roài ngoài kieát giaø, thaúng thaân giöõ nieäm, sau ñoù thì tieán vaøo Ñònh, ôû trong khoaûng thôøi gian naøy leõ naøo khoâng daáy leân nghó laø mình ñang tieán vaøo Ñònh Dieät taän, hoaëc laø seõ tieán vaøo hay sao? Ñaùp: Trong gia haïnh xa tuy coù yù nieäm naøy, maø baét ñaàu töø taâm thieän cuûa coõi Duïc khoâng giaùn ñoaïn tieán vaøo Tónh löï thöù nhaát, cho ñeán töø töø tieán vaøo Ñònh Dieät taän, ôû trong phaàn vò gia haïnh saùt beân caïnh naøy, chaéc chaén khoâng nghó raèng mình ñang tieán vaøo Ñònh Dieät taän, hoaëc laø seõ tieán vaøo. “Laïi hoûi: Thöa Thaùnh giaû, caùc vò Tyø kheo vôùi yù nieäm naøo neân noùi laø rôøi khoûi Ñònh Dieät taän? Tyø kheo Ni noùi vôùi Tyø-xaù-khö raèng: Caùc vò Tyø kheo luùc rôøi khoûi Ñònh Dieät taän, hoaøn toaøn khoâng nghó raèng mình ñang rôøi khoûi Ñònh Dieät taän, hoaëc laø seõ rôøi khoûi. Nhöng saùu Xöù cuûa thaân maïng aáy laøm duyeân, vaø voán coù haïn kyø rôøi khoûi Ñònh Dieät taän, hoaëc laø do ñoùi khaùt-ñaïi tieåu tieän laøm cho phieàn muoän. ÔÛ trong Ñònh tuy khoâng bò toån haïi maø rôøi khoûi Ñònh thì xaûy ra tai hoïa, bôûi vì luùc aáy phaùp voán nhö vaäy, cho neân rôøi khoûi Ñònh Dieät taän. Laïi hoûi: Thöa Thaùnh giaû, caùc vò Tyø kheo luùc tieán vaøo Ñònh Dieät taän, tröôùc heát laø dieät phaùp naøo, laø haønh cuûa thaân, laø haønh cuûa ngöõ, hay laø haønh cuûa yù? Tyø kheo Ni noùi: Caùc vò Tyø kheo luùc tieán vaøo Ñònh Dieät taän, tröôùc heát laø dieät haønh cuûa ngöõ, tieáp theo laø haønh cuûa thaân, sau cuøng laø haønh cuûa yù.” Hoûi: Luùc tieán vaøo Ñònh Dieät taän, dieät haønh cuûa yù thì coù theå nhö vaäy, haønh cuûa thaân-ngöõ thì theá naøo? Nghóa laø luùc töø Tónh löï thöù nhaát tieán vaøo Tónh löï thöù hai thì haønh cuûa ngöõ ñaõ dieät, luùc töø Tónh löï thöù ba tieán vaøo Tónh löï thöù tö thì haønh cuûa thaân ñaõ dieät, laøm sao laïi noùi laø luùc tieán vaøo Ñònh Dieät taän thì dieät haønh cuûa thaân-ngöõ? Ñaùp: Luùc tieán vaøo Ñònh Dieät taän coù xa-coù gaàn, xa thì dieät haønh cuûa thaân-ngöõ, gaàn thì dieät haønh cuûa yù. Vaû laïi, töø luùc tieán vaøo Tónh löï thöù nhaát, cho ñeán luùc tieán vaøo Phi töôûng phi phi töôûng xöù, ñeàu goïi laø tieán vaøo Ñònh Dieät taän, laø tieán vaøo Ñònh Dieät taän maø khôûi leân, caùc ñòa naøy

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 153 48

hieän roõ ôû tröôùc maét, vì theá cho neân khoâng coù loãi. “Laïi hoûi: Thöa Thaùnh giaû, caùc vò Tyø kheo luùc rôøi khoûi Ñònh Dieät taän, tröôùc heát laø khôûi leân phaùp naøo, laø haønh cuûa thaân, laø haønh cuûa ngöõ, hay laø haønh cuûa yù? Tyø kheo Ni noùi: Caùc vò Tyø kheo luùc rôøi khoûi Ñònh Dieät taän, tröôùc heát laø khôûi leân haønh cuûa yù, tieáp theo laø haønh cuûa thaân, sau cuøng laø haønh cuûa ngöõ.” Hoûi: Luùc rôøi khoûi Ñònh Dieät taän, khôûi leân haønh cuûa yù thì coù theå nhö vaäy, haønh cuûa thaân-ngöõ thì theá naøo? Nghóa laø luùc töø Tónh löï thöù tö tieán vaøo Tónh löï thöù ba thì haønh cuûa thaân môùi khôûi leân, luùc töø Tónh löï thöù hai tieán vaøo Tónh löï thöù nhaát thì haønh cuûa ngöõ môùi khôûi leân, laøm sao coù theå noùi laø luùc rôøi khoûi Ñònh Dieät taän thì khôûi leân haønh cuûa thaân-ngöõ? Ñaùp: Luùc rôøi khoûi Ñònh Dieät taän coù gaàn-coù xa, gaàn thì khôûi leân haønh

cuûa yù, xa thì khôûi leân haønh cuûa thaân-ngöõ. Vaû laïi, töø luùc Ñònh Dieät taän khôûi leân, cho ñeán luùc tieán vaøo Tónh löï thöù nhaát, ñeàu goïi laø rôøi khoûi Ñònh Dieät taän, vì theá cho neân khoâng coù loãi. “Laïi hoûi: Thöa Thaùnh giaû, caùc vò Tyø kheo luùc rôøi khoûi Ñònh Dieät taän, taâm aáy tuøy thuaän vôùi nôi naøo, chuyeån ñeán gaàn nôi naøo, saép tieán vaøo nôi naøo? Tyø kheo Ni noùi: Caùc vò Tyø kheo luùc rôøi khoûi Ñònh Dieät taän, taâm aáy tuøy thuaän vôùi lìa boû, chuyeån ñeán gaàn rôøi boû, saép tieán vaøo rôøi boû.” Hoûi: Trong naøy noùi ñeán phaùp naøo goïi laø lìa boû? Ñaùp: Coù ngöôøi noùi: Ñònh Dieät taän goïi laø lìa boû. Neáu ñöa ra caùch noùi naøy: Ñònh Dieät taän goïi laø lìa boû, thì ñieàu aáy noùi laø neáu taâm theá tuïc rôøi khoûi thì bôûi vì hai duyeân cho neân taâm aáy tuøy thuaän vôùi lìa boû, chuyeån ñeán gaàn lìa boû, saép tieán vaøo lìa boû, ñoù laø bôûi vì yù thích vaø bôûi vì sôû duyeân. Neáu taâm voâ laäu rôøi khoûi töông öng vôùi Khoå-Taäp trí, thì bôûi vì moät duyeân cho neân taâm aáy tuøy thuaän vôùi lìa boû, chuyeån ñeán gaàn lìa boû, saép tieán vaøo lìa boû, ñoù laø bôûi vì sôû duyeân, khoâng phaûi laø bôûi vì yù thích; neáu töông öng vôùi Dieät-Ñaïo trí thì taâm aáy khoâng phaûi laø bôûi vì yù thích, khoâng phaûi laø bôûi vì sôû duyeân, maø tuøy thuaän vôùi lìa boû, chuyeån ñeán gaàn lìa boû, saép tieán vaøo rôøi boû. Coù ngöôøi noùi: Nieát-baøn goïi laø lìa boû. Neáu ñöa ra caùch noùi naøy: Nieát-baøn goïi laø lìa boû, thì ñieàu aáy noùi laø neáu taâm theá tuïc rôøi khoûi thì taâm aáy khoâng phaûi laø bôûi vì yù thích, khoâng phaûi laø bôûi vì sôû duyeân, maø tuøy thuaän vôùi lìa boû, chuyeån ñeán gaàn lìa boû, saép tieán vaøo lìa boû. Neáu taâm voâ laäu rôøi khoûi töông öng vôùi Khoå-Taäp-Ñaïo trí, thì bôûi vì moät duyeân cho neân taâm aáy tuøy thuaän vôùi lìa boû, chuyeån ñeán gaàn lìa boû, saép tieán vaøo rôøi boû, ñoù laø bôûi vì yù thích, khoâng phaûi laø bôûi vì sôû duyeân; neáu töông öng

vôùi Dieät trí, thì bôûi vì hai duyeân cho neân taâm aáy tuøy thuaän vôùi lìa boû, chuyeån ñeán gaàn lìa boû, saép tieán vaøo lìa boû, ñoù laø bôûi vì yù thích vaø bôûi vì sôû duyeân. Coù ngöôøi noùi: Ñònh Dieät taän vaø Nieát-baøn goïi laø lìa boû. Neáu ñöa ra caùch noùi naøy: Ñònh Dieät taän vaø Nieát-baøn goïi laø lìa boû, thì ñieàu aáy noùi laø neáu taâm theá tuïc rôøi khoûi vaø taâm voâ laäu rôøi khoûi, töông öng vôùi Khoå-Taäp- Dieät trí, thì noùi toùm laïi laø bôûi vì hai duyeân cho neân taâm aáy tuøy thuaän vôùi lìa boû, chuyeån ñeán gaàn lìa boû, saép tieán vaøo lìa boû, ñoù laø bôûi vì yù thích vaø bôûi vì sôû duyeân; neáu töông öng vôùi Ñaïo trí thì bôûi vì moät duyeân, cho neân taâm aáy tuøy thuaän vôùi lìa boû, chuyeån ñeán gaàn lìa boû, saép tieán vaøo lìa boû, ñoù laø bôûi vì yù thích, khoâng phaûi laø bôûi vì sôû duyeân. “Laïi hoûi: Thöa Thaùnh giaû, caùc vò Tyø kheo luùc rôøi khoûi Ñònh Dieät taän, laø tieáp xuùc vôùi maáy loaïi Xuùc? Tyø kheo Ni noùi vôùi Tyø-xaù-khö raèng: Xuùc coù ba loaïi Xuùc, moät laø Xuùc baát ñoäng, hai laø Xuùc khoâng voán coù gì, ba laø Xuùc khoâng coù töôùng.” Hoûi: Ba Xuùc nhö vaäy coù gì sai bieät? Ñaùp: Toân giaû Theá Höõu ñöa ra caùch noùi nhö vaäy: “Khoâng voâ bieân xöù-Thöùc voâ bieân xöù laø Xuùc baát ñoäng, Voâ sôû höõu xöù laø Xuùc khoâng voán coù gì, Phi töôûng phi phi töôûng xöù laø Xuùc khoâng coù töôùng.” Coù ngöôøi noùi: Khoâng laø Xuùc baát

ñoäng, Voâ nguyeän laø Xuùc khoâng voán coù gì, Voâ töôùng laø Xuùc khoâng coù töôùng. Coù ngöôøi noùi: Voâ laäu-Voâ sôû höõu xöù vaø duyeân vôùi Nieát-baøn ñaày ñuû goïi laø ba Xuùc, nghóa laø bôûi vì voâ laäu cho neân goïi laø Xuùc baát ñoäng, bôûi vì Voâ sôû höõu xöù thaâu nhieáp cho neân goïi laø Xuùc khoâng voán coù gì, bôûi vì duyeân vôùi Nieát-baøn cho neân goïi laø Xuùc khoâng coù töôùng. Ñaïi ñöùc noùi raèng: "Caùc vò Tyø kheo luùc rôøi khoûi Ñònh Dieät taän, neáu khôûi taâm Phi töôûng phi phi töôûng xöù chöù khoâng khôûi taâm naøo khaùc, thì taâm khoâng Ñoàng phaàn neân noùi laø Xuùc thuoäc veà Xuùc khoâng coù töôùng. Neáu khôûi taâm khoâng Ñoàng phaàn cuûa Voâ sôû höõu xöù, thì neân noùi laø Xuùc thuoäc veà Xuùc khoâng voán coù gì. Neáu khôûi taâm khoâng Ñoàng phaàn cuûa Thöùc voâ bieân xöù, thì neân noùi laø Xuùc thuoäc veà Xuùc baát ñoäng." Bôûi vì nghóa lyù naøy, cho neân bieát naêm Ñònh coù Töôûng khaùc cuõng nhö vaäy, ñoù laø Khoâng voâ bieân xöù vaø boán Tónh löï, do thöù töï naøy coù tieán vaøo Ñònh Dieät taän hay khoâng, thì do thöù töï naøy maø rôøi khoûi; do thöù töï naøy coù rôøi khoûi Ñònh Dieät taän hay khoâng, thì do thöù töï naøy maø tieán vaøo. Nhö do thöù töï naøy maø nguû hay khoâng, thì do thöù töï naøy maø thöùc; do thöù töï naøy maø thöùc hay khoâng, thì do thöù töï naøy maø nguû. Ñieàu aáy cuõng nhö vaäy.

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 153 50

Nhö noùi: Bôûi vì coù theå truù trong Ñònh Dieät taän naøy, cho neân khoâng nhaän chòu quaû Khoå cuûa sinh-laõo-töû ôû vò lai, khoâng khôûi leân Taäp nhaân cuûa Khoå quaû. Hoûi: Ñònh Dieät taän khoâng coù theå ñoaïn caùc phieàn naõo, vì sao coù theå coù caùch noùi nhö vaäy? Ñaùp: Caàn phaûi quaùn xeùt yù nghóa ñaõ noùi trong naøy, nghóa laø nhöõng ngöôøi Höõu hoïc rôøi khoûi Ñònh Dieät taän roài daáy leân tö duy naøy: Taâm-taâm sôû phaùp trong Ñònh Dieät taän naøy, taïm thôøi dieät maát-taïm thôøi döøng laïi, khoâng hieän haønh trong choác laùt, maø coøn coù söï vaéng laëng vi dieäu nhö vaäy, huoáng laø Nieát-baøn, caùc haønh höõu vi ñaõ vónh vieãn dieät maát-vónh vieãn döøng laïi, hoaøn toaøn khoâng hieän haønh hay sao? Vì vaäy tröôùc tieân laø ñoaïn tröø phieàn naõo, dieät heát Uaån noái tieáp nhau, tieán vaøo caûnh giôùi Nieát-baøn Voâ dö y. Neáu nhöõng ngöôøi Voâ hoïc rôøi khoûi Ñònh Dieät taän roài thì daáy leân tö duy naøy, noùi roäng ra cho ñeán vì vaäy tröôùc tieân laø dieät heát Uaån noái tieáp nhau, tieán vaøo caûnh giôùi Nieát-baøn Voâ dö y. Döïa vaøo yù saâu kín naøy cho neân ñöa ra caùch noùi naøy, chöù khoâng phaûi laø noùi Ñònh Dieät taän coù theå ñoaïn tröø phieàn naõo. Luaän Thi Thieát noùi:"Coù ngöôøi daáy leân yù muoán tieán vaøo Ñònh Dieät taän, khoâng daáy leân yù muoán rôøi khoûi; coù ngöôøi daáy leân yù muoán rôøi khoûi Ñònh Dieät taän, khoâng daáy leân yù muoán tieán vaøo; coù ngöôøi daáy leân yù muoán tieán vaøo Ñònh Dieät taän, cuõng daáy leân yù muoán rôøi khoûi; coù ngöôøi khoâng daáy leân yù muoán tieán vaøo Ñònh Dieät taän, khoâng daáy leân yù muoán rôøi khoûi." Trong naøy, daáy leân yù muoán tieán vaøo Ñònh Dieät taän, khoâng daáy leân yù muoán rôøi khoûi, ñoù laø nhö coù moät ngöôøi daáy leân yù muoán naøy: Mình seõ tieán vaøo Ñònh Dieät taän. Khoâng daáy leân yù muoán naøy: Mình seõ rôøi khoûi Ñònh Dieät taän. Boán Ñònh coù Töôûng tuøy theo moät loaïi hieän roõ tröôùc maét, ngöôøi aáy tieán vaøo Ñònh

Dieät taän, töø Ñònh Dieät taän rôøi khoûi, boán Ñònh coù Töôûng tuøy theo moät loaïi hieän roõ tröôùc maét. Daáy leân yù muoán rôøi khoûi Ñònh Dieät taän, khoâng daáy leân yù muoán tieán vaøo, ñoù laø nhö coù moät ngöôøi khoâng daáy leân yù muoán naøy: Mình seõ tieán vaøo Ñònh Dieät taän. Maø daáy leân yù muoán naøy: Mình seõ rôøi khoûi Ñònh Dieät taän. Boán Ñònh coù Töôûng tuøy theo moät loaïi hieän roõ tröôùc maét, ngöôøi aáy tieán vaøo Ñònh Dieät taän, töø Ñònh Dieät taän rôøi khoûi, boán Ñònh coù Töôûng tuøy theo moät loaïi hieän roõ tröôùc maét. Daáy leân yù muoán tieán vaøo Ñònh Dieät taän, cuõng daáy leân yù muoán rôøi khoûi, ñoù laø nhö coù moät ngöôøi daáy leân yù muoán naøy: Mình seõ tieán vaøo Ñònh Dieät taän. Cuõng daáy leân yù muoán: Mình seõ rôøi khoûi Ñònh Dieät taän.

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 153 51

Boán Ñònh coù Töôûng tuøy theo moät loaïi hieän roõ tröôùc maét, ngöôøi aáy tieán vaøo Ñònh Dieät taän, töø Ñònh Dieät taän rôøi khoûi, boán Ñònh coù Töôûng tuøy theo moät loaïi hieän roõ tröôùc maét. Khoâng daáy leân yù muoán tieán vaøo Ñònh Dieät taän, khoâng daáy leân yù muoán rôøi khoûi, ñoù laø nhö coù moät ngöôøi khoâng daáy leân yù muoán naøy: Mình seõ tieán vaøo Ñònh Dieät taän. Cuõng khoâng daáy leân yù muoán: Mình seõ rôøi khoûi Ñònh Dieät taän. Boán Ñònh coù Töôûng tuøy theo moät loaïi hieän roõ tröôùc maét, ngöôøi aáy tieán vaøo Ñònh Dieät taän, töø Ñònh Dieät taän rôøi khoûi, boán Ñònh coù Töôûng tuøy theo moät loaïi hieän roõ tröôùc maét. Hoûi: Daáy leân yù muoán tieán vaøo-rôøi ra, vaø chæ daáy leân yù muoán tieán vaøo, thì söï vieäc naøy coù theå nhö vaäy, bôûi vì tieán vaøo Ñònh thì chaéc chaén seõ rôøi ra; khoâng daáy leân yù muoán tieán vaøo-rôøi ra, vaø chæ daáy leân yù muoán rôøi ra, thì laøm sao coù theå nhö vaäy, bôûi vì khoâng phaûi laø khoâng muoán tieán vaøo maø tieán vaøo Ñònh? Ñaùp: Trong naøy taát caû ñeàu muoán tieán vaøo Ñònh, ñeàu muoán rôøi khoûi Ñònh, nhöng döïa vaøo taâm tieán vaøo-rôøi khoûi Ñònh coù töï taïi-khoâng töï taïi, cho neân ñöa ra caùch noùi naøy. Nghóa laø coù ngöôøi ñoái vôùi taâm tieán vaøo Ñònh ñöôïc töï taïi chöù khoâng phaûi laø taâm rôøi khoûi Ñònh, ngöôøi aáy daáy leân yù muoán rôøi khoûi Ñònh chöù khoâng daáy leân yù muoán tieán vaøo. Coù ngöôøi ñoái vôùi taâm rôøi khoûi Ñònh ñöôïc töï taïi chöù khoâng phaûi laø taâm tieán vaøo Ñònh, ngöôøi aáy daáy leân yù muoán tieán vaøo Ñònh chöù khoâng daáy leân yù muoán rôøi khoûi. Coù ngöôøi ñoái vôùi taâm tieán vaøo-rôøi khoûi Ñònh ñeàu ñöôïc töï taïi, ngöôøi aáy khoâng daáy leân yù muoán tieán vaøo Ñònh, cuõng khoâng daáy leân yù muoán rôøi khoûi Ñònh. Coù ngöôøi ñoái vôùi taâm tieán vaøo-rôøi khoûi Ñònh ñeàu khoâng töï taïi, ngöôøi aáy daáy leân yù muoán tieán vaøo Ñònh, cuõng daáy leân yù muoán rôøi khoûi. Hoûi: Boán Ñònh coù Töôûng laø gì? Ñaùp: Boán Ñònh Voâ saéc. Hoûi: Vì sao luùc rôøi khoûi Ñònh Dieät taän chæ noùi khôûi leân boán Ñònh Voâ saéc? Ñaùp: Bôûi vì boán Ñònh Voâ saéc ñoái vôùi luùc rôøi khoûi Ñònh Dieät taän, coù theå laøm ngöôïc laïi thöù töï rôøi khoûi-ngöôïc laïi vöôït leân tröôùc ñeå rôøi khoûi. Nghóa laø neáu duøng taâm cuûa Phi töôûng phi phi töôûng xöù ñeå rôøi khoûi Ñònh Dieät taän, luùc aáy neáu laäp töùc khôûi taâm cuûa Voâ sôû höõu xöù thì ngöôïc laïi thöù töï rôøi khoûi, neáu laäp töùc khôûi taâm cuûa Thöùc voâ bieân xöù thì ngöôïc laïi vöôït leân tröôùc ñeå

rôøi khoûi. Neáu duøng taâm cuûa Voâ sôû höõu xöù ñeå rôøi khoûi Ñònh Dieät taän, luùc aáy neáu laäp töùc khôûi taâm cuûa Thöùc voâ bieân xöù thì ngöôïc laïi thöù töï rôøi khoûi, neáu laäp töùc khôûi taâm cuûa Khoâng voâ bieân xöù thì ngöôïc

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 151 52

laïi vöôït leân tröôùc ñeå rôøi khoûi. Vì theá cho neân chæ noùi ñeán boán Ñònh Voâ saéc.

Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.